

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стопчак Наталія Павлівна

Граїлик-веселкарік

Методична збірка художньо-дидактичних ігор

Кривий Ріг – 2021

Стопчак Н. П. Грайлик-веселкарік: методична збірка художньо-дидактичних ігор. Кривий Ріг: КДПУ, 2021. 32 с.

Рецензент:

М. В. Бадіца – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти факультету дошкільної та технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету;

Автором розкрито зміст роботи з виховання емоційної культури у дітей старшого дошкільного віку відповідно до нового Базового компоненту дошкільної освіти та програми «Українське дошкілля».

Подані методичні матеріали містять комплекс художньо-дидактичних ігор, конспекти занять, практичний матеріал для виховання емоційної культури у дітей старшого дошкільного віку в межах проєктної діяльності, тематичного дня або тематичного тижня. Матеріали тематично укомплектовано та комплексно систематизовано авторськими розробками.

Посібник адресовано вихователям-практикам, батькам, студентам закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації спеціальності 012 Дошкільна освіта.

© Криворізький державний педагогічний університет, 2021.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ 1. ХУДОЖНЬО-ДИДАКТЧНІ ІГРИ ДЛЯ ВИХОВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	5
РОЗДІЛ 2. КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ.....	13
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВИХОВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ .	25
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	31

ПЕРЕДМОВА

Дитинство— це дивовижна країна, яка сповнена відкриттів і яскравих вражень.

В цій країні багато про що можна дізнатися навчитися: розмірковувати та відчувати, рахувати та малювати. Дорослі також є її мешканцями, коли грають з дітьми.

Отже, вирушаємо в подорож до чудової країни, яка тільки на перший погляд здається звичайною. В ній оточують як і вжитті люди, тварини, явища природи, рослини. Вони існують поряд з нами або далеко від нас. Нас пов'язують емоції, симпатії, любов і дружба. З допомогою олівця, фарб, глини ви їх «оживите» та побачите.

Художньо-дидактичні ігри, цікаві заняття, творчі проєктні завдання допоможуть поринути у чарівний світ ЕМОЦІЙ.

Запропонований матеріал необхідний для виховання правильного відношення до власних емоцій і почуттів; сприяє формуванню емоційної рефлексії у дітей старшого дошкільного віку.

Допоможіть дитині проявити різними способами своє відношення до побаченого та оцінити його, вільно обираючи запропоноване. Забезпечить вихованість

РОЗДІЛ 1. ХУДОЖНЬО-ДИДАКТІВНІ ІГРИ ДЛЯ ВИХОВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Таблиця 1

Класифікація художньо-дидактичних ігор із виховання емоційної культури у старших дошкільників

Назва х/дид. гри	Емоційна спрямованість х/д ігор
1. «Чудо-малюнок» 2. «Малюємо на асфальті» 3. Дзеркальний малюнок 4. Скульптор	зняття емоційної напруги
1. «Смішний малюнок»	вміння розрізняти емоції

2. «Колективний малюнок» 3. «Класифікація почуттів» 4. «Щоденник настроїв» 5. «Як ти себе сьогодні почувашш»	
1. «Восковий малюнок» 2. «Ляпка» 3. «Чарівний салют» 4. «Склади казку» 5. «Малюємо себе» 6. «Хто я?» 7. «Малюємо листівку» 8. «Малюємо портрети» 9. «Восковий малюнок» 10. «Новий Рік»	вміння виражати свої емоції
1. «Відтвори свій страх» 2. «Вигадай сон»	подолання страху
1. «Художники-натуралісти» 2. «Добра тваринка»	зняття психоемоційного напруження
1. Бесіда «Як правильно дружити» 2. «Двоє сердитих хлопчиків» 3. «Добрий настрій» 4. «Намалюй візерунок»	прояв і керування своїми емоціями

Художньо-дидактичні ігри:

«Чудо-малюнок»

Мета: зняття емоційної напруги; розвиток тактильних відчуттів. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: запропонувати дитині намалювати що-небудь (портрет мами, город, тварину) відповідним кольором (ромашки, дзвіночки тощо), овочами (огірок, морквинку, кавун тощо).

«Малюємо на асфальті»

Мета: зняття емоційної напруги; зняття напруженості. Виховати емоційну культуру у дітей передшкільного віку.

Хід гри: запропонувати дитині намалювати крейдою те, що їй до вподоби. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

«Смішний малюнок»

Мета: вчити помічати, називати та виражати емоції; розвивати мислення, уяву. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: фіксують аркуш паперу на будь-якій поверхні, зав'язують дитині очі підводять його з інструментом до місця зображення і пропонують намалювати (сонечко тощо). Всі по черзі підходять із зав'язаними очима та домальовують деталі, яких не вистачає.

«Колективний малюнок»

Мета: розвивати здатність у дітей виражати і розуміти емоції інших; розвивати вміння діяти спільно. Виховання емоційної культури у старших дошкільників. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: одна дитина малює сюжет (портрет, ранок у лісі, незнайому планету тощо), інші називають те, що задумав автор картини та спільно вигадують історію чи казку.

«Малюємо листівку»

Мета: виховувати позитивні емоції у дітей; розвивати творчі здібності дітей. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: щоб зробити приємне людині, їй можна подарувати листівку і привітати. Візьміть невеликі, але щільні (краще картонні) листки. Дорослий пропонує дитині намалювати щось дуже гарне, ніжне, добре. Потім поверніть листівку і зі слів дитини напишіть за бажанням того, кому вона хоче зробити приємне.

«Малюємо портрети»

Мета: збагачувати внутрішній світ дитини; розширити уявлення дітей про світ почуттів іншої людини; розвивати навички зв'язного мовлення і спілкування; емпатію. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: одна дитина виконує роль натурника, позуючи, інша дитина – малює. Потім вони змінюють ролі. Після виконання роботи вони показують роботи один одному та обговорюють їх. Далі діти організують галерею та демонструють власні роботи.

«Дзеркальний малюнок»

Мета: розвивати здатність висловлювати різні емоції; зняття емоційної напруги. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: для малювання будь-яким матеріалом (пастеллю, фломастерами тощо) треба взяти прозорий пластик. Для зміни фону під пластик підкладають папір різного кольору, змінюючи його.

«Восковий малюнок»

Мета: вчити передавати свій емоційний стан. Виховати емоційну культуру у дітей передшкільного віку.

Хід гри: аркуш паперу натирається свічкою або парафіном. Потім розфарбовується фарбами чи крейдою. Малюнок виходить надзвичайно красивим!

«Ляпка»

Мета: вчити передавати свій емоційний стан; усвідомлювати свій емоційний стан і звільнення від негативних емоцій. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: на альбомному аркуші зробить кляксу та придумайте історію до неї.

«Новий Рік»

Мета: вчити передавати свій емоційний стан; усвідомлювати свій емоційний стан і звільнення від негативних емоцій. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: використовуючи різні інструменти та нетрадиційні техніки передати новорічне дійство в кольорі.

«Як ти себе сьогодні відчуваєш»

Мета: вчити розрізняти емоції, вміти ними керувати; розвивати емоційну, особистісну сфери; розвивати тактильно-кінестетичну чутливість та емоційно-чуттєвий компонент психіки. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: Дитині пропонують картки з зображенням різного настрою. Вона обирає ту, яка відповідає її настрою в момент виконання завдання. Дорослий пропонує змінити дитині свій настрій.

«Класифікація почуттів»

Мета: збагатити внутрішній світ дитини, допомогти їй побачити різноманіття емоцій; збагатити словниковий запас дитини, розвивати слухову пам'ять. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: Дитина класифікує картки на дві категорії: ті, що подобаються та ті, що не подобаються. Дитина пояснює свій вибір, називаючи емоції.

«Відтвори свій страх»

Мета: формування здатність до співпраці, самоконтролю; допомогти зняти психоемоційне напруження, розвинути здібності; покращити розуміння емоційних станів. Виховати емоційну культуру у дітей.

Хід гри: Дорослий запитує дитину чого вона боїться, потім пропонує їй це намалювати та знищити.

«Художники-натуралісти»

Мета: допомогти зняти психоемоційне напруження; покращити розуміння емоційних станів, самопочуття і настроїв. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри:

Запропонуйте дитині великий аркуш паперу, фарби та дозвольте їй намалювати уявне пальчиками, кулачками, долоньками, ліктями, ногами. Сюжет малюнку можна вибрати будь-який: «Летить сніжок», «Сліди Дідуся Мороза», «Казкова тварина», «Вітраж» тощо.

«Добра тваринка»

Мета: формувати почуття спільності, вчитися підтримувати один одного. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: учасники встають у коло, беруться за руки. Ведучий тихим голосом каже: «Уявимо, що ми одна велика сім'я. Що ви відчуваєте?»

Пропонує виконати колективне завдання, використовуючи художні засоби виразності.

«Щоденник настроїв»

Мета заохочувати дітей до позитивних проявів самоствердження. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: якщо у дитини протягом дня часто змінюється настрої, можна ввести умовні позначки, наприклад: веселий, радісний настрої: трохи сумно, хочеться помовчати, подумати про своє. Це посилює увагу до своїх емоцій, настрою, надає усвідомлення свого емоційного стану і вміння передавати його словом і мімікою.

«Хто я?»

Мета: розширити уявлення про себе; виховувати дисциплінованість. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: діти надають відповідь на запитання «Хто я?». Описуючи себе (характеристика, Інтереси тощо) дитина весь час використовує займенник «я». Потім пропонуємо дитині обрати колір, який їй найбільше подобається.

«Вигадай сон»

Мета: розширити уявлення про себе; виховувати дисциплінованість.; вміти за допомогою засобів виразності передати в малюнку своє відношення до того, що наснилося. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: Треба пригадати свій сон та намалювати його, використовуючи засоби виразності.

«Склади казку»

Мета: формувати оціночне судження особистих та суспільних якостей особистості, виховувати дисциплінованість. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: дитині пропонується скласти казку про гномів за допомогою розгорнутої сповіді. Потім найкращу казочку програють, головну роль виконує оповідач. Дорослий з дитиною продумує вихід з ситуації. Намалювати обличчя з певним виразом. Що при цьому відповідь Вам гном? Придумай його казку.

«Малюємо себе»

Мета: розвивати впевненість у собі, з розумінням ставитись до індивідуальних особливостей і відмінностей між людьми. Виховати емоційну культуру у дітей дошкільного віку.

Хід гри: дорослий пропонує дитині намалювати себе зараз і в минулому та визначити різницю в зображеному. Запитайте в дитини, що їй подобається в собі і не подобається.

«Намалюй візерунок»

Мета: розвивати стосунки між дітьми тренувати вміння здійснювати спільні дії; розвивати самостійність. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: Потрібно кілька пар вирізаних рукавичок з паперу з різними узорами на них.

Кожна дитина одержує вирізану з паперу рукавичку. Кожна з них має певну форму й узор. Однакових половинок вони складають пару. Після цього кожна дитина повинна, не розмовляючи, закінчити візерунок, зображений на рукавичках причому кожній парі дається тільки один набір олівців.

Кожній парі даються чисті рукавички. Умова одних олівців зберігається. Після цього можна влаштувати конкурс рукавичок в якому оцінюватимуться якість і однаковість узорів на обох половинках.

«Добрий настрій»

Мета: вчити планувати свої дії; втілювати задум; розвивати самостійність. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: «Купи печива і цукерок, – сказала мама, – ми поп'ємо з тобою чаю і вирушимо в зоопарк». Хлопчик узяв у мами сумки і побіг прискоком до магазину, у нього був чудовий настрій. Намалюй обличчя хлопчика.

«Двоє сердитих хлопчиків»

Мета: вчити спілкуватися з об'єктами живої природи. Виховати емоційну культуру у старших дошкільників.

Хід гри: хлопчики посварились. Вони дуже сердиті, звели брови, розмахують руками, наступають один одному на ноги, от-от поб'ються. Намалюй хлопчиків.

«Скульптор»

Мета: вчити планувати свої дії; втілювати задум; розвивати цілеспрямованість. Виховати емоційну культуру у дітей.

Хід гри: Один з учасників – скульптор, який ліпить фігуру із свого партнера. Після цього дитина розповідає про те, що вона зліпила, і про характер того, хто зображений. Присутні ставлять запитання, добре коли ліплять кілька пар.

«Як правильно дружити»

Мета: вчити різним способам спілкування. Виховати емоційну культуру у дітей старшого дошкільного віку.

Хід гри: в ході бесіди обговорюються прийоми і правила, які сприяють конструктивному спілкуванню:

- Допомагай товаришу. Якщо вмієш щось робити – навчи його.
- Ділися з товаришами.
- Зупини товариша, якщо він робить щось погане.
- Зупини товариша, якщо він робить щось погане.

Пригадай оповідання де головні герої допомагають один одному.
Створи ілюстрацію до оповідання.

РОЗДІЛ 2. КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ

1. Тема: Легенда про мімозівців.

Мета: створити безпечний простір для взаємодії, почуття єдності з групою однолітків. Продіагностувати емоційний стан, засоби взаємодії з оточуючими. Сформувати соціально-значущі, спрямовані на оточуючих, емоційно-позитивні мотиви поведінки, потреби в піклуванні про оточуючих, позитивного ставлення та взаємодії.

Сприяти свідомому відреагуванню різних емоційних переживань шляхом вербальних та невербальних засобів комунікації через рольові програвання, роботу з почуттями, а також відпрацювання механізмів самокорекції через психодраму.

Відпрацьовувати соціально-прийнятних засобів відреагування негативних емоцій.

Розвивати рефлексію, емпатію.

Розвивати навички спільної діяльності.

Розвивати навички самоконтролю та саморегуляції за допомогою релаксації, направленої візуалізації та нейролінгвістичного програмування.

Попередня робота з дітьми: цикл занять за програмою з розвитку емоційно-вольової сфери та комунікативних здібностей.

Обладнання та матеріали:

1. Таблиця кольорів (стимульний матеріал з кольорового тесту Люшера).
2. Фігурки людини різних кольорів (по 1 набору на кожну дитину).
3. Фланелеграф.
4. Пухнасті хутряні кульки.
5. Каміння.
6. Торбинки.
7. Магнітофон.
8. Плівка із записами.

9. Ковдра із піктограмами.
10. Папір для малювання великих розмірів.
11. Фломастери.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Діти входять до кімнати, в середині якої розташовані стільці по колу, фланелеграф, фігурки людей (розкладені на столі поряд із фланелеграфом).

«Струм» – традиційне вітання на початку корекційно-розвиваючих занять.

Бесіда в колі:

- З яким настроєм ви сьогодні йшли сюди?
- Які почуття відчуваєте?
- Які думки вас відвідали?.

Вибір приємного кольору. Інтерпретація.

Гра «Веселі привітання». (Діти рухаються під музику по залу та за командою «Долоні», «Носики», «Спинки», «Щічки» . торкаються в парах один одного відповідною частиною тіла).

Легенда про Мімозово.

Бесіда в колі

- Якими були мімозівці на початку історії?
- Що любили робити?
- Як рухались?
- Як дарували маленькі хутрянні кульки?

Рольове програвання (мімозівці дарують маленькі хутрянні кульки).

Обговорення в колі:

- Які думки виникли в мімозівців?
- Що вони відчували?
- Як ви вважаєте, який колір найбільш характерний до душевного стану мімозівця?

Вибір кольорових фігурок дітьми, обґрунтування свого вибору.

Бесіда в колі:

- Уявіть собі мімозівців після появи Бургота.
- Що змінилося в їх поведінці, думках?
- Які з'явилися почуття?

Рольове програвання (мімозівці дарують один одному каміння).

Обговорення в колі:

- Думки, почуття мімозівців на той момент?
- Який колір найбільш характерний мімозівцям тепер?

Вибір кольорових фігурок, обґрунтування свого вибору.

Бесіда в колі:

- Які мімозівці вам подобаються більше? Чому?
- А що робити іншим? Адже буває в житті таке, що людина розлючена, сердиться, роздратована? У вас таке буває?

- Що ми при цьому робимо?

Вправа «Коли я злюсь, я...».

- І як це впливає на оточуючих?
- Як тоді впоратися із своїми почуттями? Адже «ховати» їх в собі теж не можна, бо роздратування, заховане всередині людини може зробити багато неприємного їй, можна, наприклад, захворіти.

- Що можна зробити із своїм почуттям роздратування? Як його «вигнати» з себе, ще й при цьому не образити інших?

Психодрама (відреагування негативних емоцій).

Бесіда в кругу. Продовження легенди про мімозівців.

Придумування розв'язки спільними зусиллями.

Закінчення легенди.

Релаксаційний комплекс з елементами візуалізації та ней-ролінгвістичного програмування

«Посмішка по кругу» – традиційне прощання.

Х/д гра «Вигадай сон».

2. Тема: Веселі гномики.

Мета: Вчити дітей свідомо, цілеспрямовано регулювати свої дії, розуміти

емоційно-виразні рухи, адекватно використовувати й сприймати міміку, формувати соціальну компетентність дитини.

Розуміти й визначати відображаючи те чи інше почуття (радість, задоволення, страх, зляк). Сприяти активній розрядці емоцій завдяки роботі м'язів обличчя, тіла. Розвивати довільність психічних процесів, пізнавальну діяльність.

Виховувати вміння радіти за загальну справу, успіхи кожного, доброту, чуйність.

Структура заняття.

1 фаза – Мета: розвиток правильного розуміння дітьми емоційно-виразних рухів рук і адекватного використання жеста, що в свою чергу сприяє соціальній компетентності дитини.

2 фаза – Мета: виразне зображення відчуттів породжених соціальним середовищем (агресивність, жорстокість, доброта, співчуття) їх моральна оцінка.

3 фаза – Мета: корекція настрою та окремих рис характеру, виховання вольових якостей, самостійність, цілеспрямованість, сміливість, наполегливість, витримка.

4 фаза – Мета: навіювання бажаного настрою.

Сьогодні ми з вами познайомимось з маленькими чарівними гномиками та будемо з ними гратись. Вони дуже маленькі (Вихователь показує зріст гномиків, діти повторюють). Вони мають довгу бороду (вихователь пропонує показати дітям довжину бороди). На ніжках черевички, які при ході стукають. Як вони стукають? (діти показують). На голові у гномика шапочка з дзвониками. Як дзвонять дзвоники? (дінь-дінь 2х6). Живуть вони в лісі (діти йдуть до стіни), в печері, де вони граються з дідусем у плескушки. Давайте пограємо. Коли дідусь буде плескати в долоні, ви будете йти до нього, а коли заспіває, то треба стрибати.

Ще гномики із задоволенням ходять один за одним із п'яточки на

носочок (показ вихователем, повтор дітьми). Якщо я плесну в долоні, треба прискорити крок (1 хв.) Біля їхньої печери протікав струмок. А тепер нам треба помити ручки у струмочку, начеб то ми хлюпаємося в водичці. Роганяємо хвилькі (вправо, вліво), струхнули ручки і знову розганяємо хвилькі.

Вирішили гномики бешкетувати. Різко по воді долонею-хлюп! (вихователь показує різки рухи два-три прийома). (Збризкались гномики з ніг до голови, змокли. Стали один одному обличчя виитирати долонею ніжно, ласково, а тепер-плечі, ручки, спинку, груди (діти в парах показують відповідні рухи, потім міняються місцями).

Залишки води з себе струхнули гномики і струснулись гномики всім тілом. Підстрибнули трохи і затремтіли. Як мама струшує випрану хустинку. Раз! І знову сухі.

Давайте далі гратись. Давайте краще стрибать, хто швидше до дідуся дострибне? Ручками не допомагають. Якщо дуже важко, можна ручками собі допомагати. Ось так стрибають гномики, дуже смішно! Гарно повеселились. Пора додому повертатись.

Сильний вітерець дмухнув, притягнув гномиків до землі. Встали вони на колінця, голови схилили та йдуть проти вітру. Вітер на нас дме, йти не дає. Ніжки на ширині плечей ставлять. Ось і дійшли до лісу.

А в лісі дерева та чагарники заважають йти. Гноми спинку нахиляють, де на вшпиньках йдуть.

А ось і вузьенька стежка. Проте, посередені ведмідь розлігся і храпить. Що жробить?

Давайте знімемо свої капелюшки, щоб не дзвонили дзвоники і тихенько на вшпиньках мимо пройдемо. Якщо я побачу, що ведмедик просинається, ворушиться, то відразу покличу його. Отже, гномики повинні зупинитись і не ворушитись. А коли подам сигнал – знов можна йти, зрозуміло? Пішли.

Діти, крадучись, дуже тихо підходять до ведмедика, декілька разів зупиняються на звук, потім переступають через ведмедика: обережно руку,

потім ногу, як в уповільненому кіно.

Ура! Тепер швиденько додому, щоб ведмедик не наздогнав. Візьмемось за руки і побігли в печеру.

2 Емоція задоволення.

Тепер можна відпочити, ніякий ведмідь не знайде. Візьмемо стільчики і сядем в коло обличчям один до одного. Які ми молодці, що втекли від ведмедя, можна показати, що ми молодці, що ми собою задоволені, що нам приємно:

- великий палець підняти вгору, останні стиснути в кулачок;
- ми посміхаємось, весело підморгуємо один одному;
- погладжуємо груди, по головці, ось яки ми спритні і сміливі.

Емоція страху, зляку.

А спочатку ми трошки злякались. Правда? Страшно було, що ведмідь прокинеться і нас з'їсть? Як нам було страшно:

- стиснулись в грудочку, застигли;
- брови підняли вгору;
- очинята широко розкрили, боїмося вдихнути і поворухнутись;
- рот відкритий;
- голову втягнути в плечі;
- руками вчепились в стілець, начебто боїмось впасти;
- задрижали, зубами застукали;
- слова вимовляти не можемо.

Брр! Як було страшно!

Але ведмедика ми перехетрили і тепер ми дуже задоволені і радісні.

3. Коли всім весело, а одному сумно.

Дідусь-гномик дуже сумний, невеселий. Спитаємо, чому він сумний? Дідусь чарівний капелюшок з дзвіночком загубив. Що ми будемо робить діти? Бідний дідусь, такий сумний, ось-ось заплаче. (Вихователь грає ролі: дідуся і ведучої).

-Нам жалко дідуся? Підійдемо до нього, присядемо і жалібно подивимось

йому в очі, погорюємо разом з ним. Ох, яке горе-загубить чарівний капелюшок. А як ми його пожаліємо:

– покладемо руку, на його плече, постоїмо,

– погладимо по руці, спині, голові, притулимось до нього або обнімемо дідуся. і може ми розвеселим його: подзвоним дзвіночками, посміхнемось. Все рівно дідусь сумує. Що ж нам ще зробити? Подарувати йому що небудь замість капелюха – цукерку, сопілку (кожен дарує).

А може хтось віддасть дідусю свій капелюшок із дзвінком?

4. А тепер давайте всі разом потанцюємо, хто покличе дідуся до нас?

Діти водять хоровод, або виконують різні рухи під музику.

До побачення, мої гарні гномики. Ми обов'язково з вами зустрінемось і пограємо в ваші веселі ігри. Х/д гра «Склади казку».

3. Тема : Казка під дощем.

Мета: уточнити уявлення дітей про дощ, емоційно проявляти своє ставлення до нього, звуконаслідувати. Вчити створювати оригінальні образи дощу на основі власного сприйняття та відчуттів, зображувати дощ різними художніми засобами використовуючи нетрадиційні техніки зображення. Розвивати творчу уяву, абстрагування від реального об'єкта чи явища; асоціативно – образне мислення, комунікативно-мовленнєву компетентність. Виховувати бажання творити.

Матеріал: чобітки, площинні «калюжки», хмарки, краплинки, «дощовий палац», дидактична гра «Склади картинку», загадки, вірші, предмети для шумового оркестру, костюми дощу, хмаринок; заготовки для малювання: зубна щіточка, свічки, патички, пензлики, серветки, фарби, повітряні кульки; музичний супровід.

Попередня робота: розучування віршів, загадування загадок, читання оповідань, казок про дощик, розучування танцювальних рухів, спостереження *за дощем*.

Хід заняття

1. Організаційна частина

– Діти, шкода, що на деревах уже немає листя, зів'яли квіти, комахи поховалися у щілини, деякі звірі уже засинають, а дзвінкоголосі, невгамовні птахи відлетіли у вирій. Є за чим журитися. Але Осінь весело грається зі своїм молодшим братом – Листопадом! Цікаво, які ще брати є в Осені (діти називають інші місяці). Чи ви хочете їх розшукати? (відповіді дітей). Погляньте, хто це залишив ось такі сліди? На що вони схожі? (відповіді дітей). Ходімо по них.

Діти йдуть по паперових кляксах. По дорозі натрапляють на парасольку, чобітки, накидку від дощу. Чути шум крапання.

Вихователь. Прислухайтесь, діти. Які звуки природи ви чуєте? Давайте зезернемо сюди. Як тут чудово! Куди ми з вами потрапили? Чи не здається вам, що тут дуже волого? (відповіді дітей).

Знову чути крапання. З-за ширми звучить голос.

Дощик. Як добре, що ви завітали до мене в гості! Це мій палац. Чи любите ви загадки? Спробуйте відгадати ось таку:

Як люблю я танцювати

Дріботіти і скакати

Молоточком наче б'ю

Із цеберця наче ллю.

– Як ви гадаєте, про кого ця загадка? А який буває дощик? На що він схожий! Що робить дощик? (Діти передають через рух як накрапає дощик).

Промовляє слова, діти повторюють їх і виконують різні дії: дощик іде (діти ідуть); ллє (роблять руками хвилеподібні рухи); крапає (грають на металофоні); шелестить (шарудять кульками із целофану); дріботить (дріботять ніжками); заливає (імітують, як водичка ллється з поливальниці); шумить (змахують шумовими брязкальцями).

Вихователь. Чудово! Он скільки звуків має дощик. Пропоную вам усім разом створити дощовий оркестр. Ви згодні?

Діти за допомогою різних предметів демонструють шумові звуки під

музичний супровід.

Вихователь. Ви справжні музиканти! Ми створили дощовий оркестр. Гадаю, тепер можна створити і дощовий натюрморт. Пригадайте, які предмети трапились на по дорозі? Пропоную скласти з них дощовий натюрморт, (діти викладають). Вам подобається ваша робота? Мені вона сподобалась. Ви в мене молодці.

Педагог пропонує дошкільнятам пригадати, що з'являється на землі після дощу (калюжі) На що вони схожі. Заохочує пострибати через «калюжі» на підлозі - обережно, щоб не замочити ніг. Продовжується фізкультпауза.

Вихователь. Ой, я вступила в калюжу! Погляньте, який портрет дощику я знайшла, (проводиться дидактична гра «Склади картинку» (мозаїка). Діти створюють портрет літнього дощу – веселого; осіннього – сумного; портрет дощу з краплинок, хмарками та сонечком).

Вихователь. Які портрети ви склали? Опишіть кожен із них. (описові розповіді дітей). Озирніться, ми опинилися в чарівному палаці! Тут є різні дощові портрети, натюрморти, предмети й чути звуки дощу. Як ви гадаєте, де може з'явитися дощик?

– Як ви гадаєте, де може з'явитися дощик? Так, у лісі звідусіль. Намалюйте його, використовуючи різноманітні техніки зображення. З-за ширми виходить Дощ (дорослий).

Дощ. Як гарно ви про мене сьогодні розповідали! Ще й так чудово мене намалювали! (розглядає роботи дітей). Ось який я гарний! Мені навіть соромно стає за те, що я вас часом лякаю. Обіцяю відтепер обов'язково вас попереджатиму про свій прихід (ознайомлення дітей з прикметами).

Дощ. А на згадку про себе я вам подарую свої чарівні краплинки (роздає повітряні кульки). Дякую вам друзі! До побачення!

4. Тема заняття: Чарівна веселка (акварельні фарби).

Мета: Вчити дітей малювати заокруглені по діагоналі та горизонталі лінії акварельними фарбами. Продовжувати вчити правильно тримати пензлик і навчати дошкільників відображувати явища природи зображувальними

засобами. Розвивати у дітей уміння орієнтуватися на аркуші паперу та вміння заповнювати весь аркуш паперу. Розвивати почуття кольору. Виховувати посидючість, наполегливість, самостійність; емоційну культуру, естетичний смак.

Обладнання і матеріали аркуші паперу, серветки, пензлики, склянки з водою, акварельні фарби, підставки для пензликів.

Підготовка вихователя: опрацювала методику проведення заняття з малювання, підготувала зразок і склала конспект.

Підготовка дітей: 1. З дітьми систематично проводяться заняття з малювання та індивідуальна робота в повсякденному житті, в II половину дня – самостійна художня діяльність.

2. Перегляд діапозитивів, ілюстрацій (веселка), листівок для збагачення художніх вражень дітей.

Хід заняття

I Вступна частина

Введення в тему.

Доброго дня, діти! Як у вас настрій? Подумайте і скажіть, що таке радість? Що викликає у вас радість? Чому ви радієте? (діти відповідають з допомогою вихователя).

Любі мої, у давні-прадавні часи у далекому Єгипті (є така держава) люди називали сонце іменем Ра (це бог сонця), тому слова «радість», «сонце» схожі за своїм значенням.

Діти, які ви можете згадати слова схожі за звучанням на «радість», «веселощі»? (Райдуга. Декламую вірш про райдугу)

А як можна розшифрувати слово «райдуга» (сонячна дуга, чи дуга сонця, дуга радості, радісна дуга), і слово «веселка» (те, що звеселяє людину).

Діти, а ви бачили колись справжню веселку? Розкажіть про це! (діти розказують).

Любі мої, веселка – це атмосферне явище, її можна спостерігати на небі о

теплій порі року під час дрібного, частого, теплого дощичка, і в той же час крізь хмари світить сонечко, сонячні промінчики проходять крізь дощові крапельки, і з'являється райдуга.

Діти, а чи знаєте ви кольори веселки? (червоний, помаранчовий, жовтий, зелений, блакитний, синій, фіолетовий). Послухайте вірш про кольори райдуги (Вірш Г. Лагдзинь «Райдуга»)

Повідомлення теми

І тому на сьогоднішньому занятті ми з вами будемо малювати веселку.

Показ зразка

Показую дітям на великому аркуші паперу намальовану райдугу.

– Діти, де на аркуші знаходиться райдуга?

– Який колір найперший?

– Діти, якої форми веселка?

– Згадайте усі кольори веселки?

– Діти, скільки кольорів має райдуга?

Показ прийомів малювання

А тепер я вам покажу як роботу малювала я. Я беру пензлик у праву руку, тримаючи трьома пальцями, оттак (показую) вмочаю пензлик у фарбу червоного кольору. Надлишок фарби знімаю на край склянки і починаю малювати першу дугу райдуги з лівого нижнього кутка до правого нижнього, знизу вверх, а потім зверху вниз, не відриваючи руки від аркуша паперу, оттак (показую). А зараз я візьму фарбу помаранчевого кольору і почну малювати другу дугу нашої райдуги. Так само беру фарбу, надлишок знімаю на край склянки і починаю малювати знизу вверх, а потім зверху вниз тримаючи пензлик близько до червоної дужки, щоб вони зливалися, оттак (показую). Примітка усі останні дужки веселки малюю аналогічно.

Закріплення прийомів малювання

Діти. Ось бачите, яка гарна веселка вийшла у мене. Та я сподіваюся, що ви намалюєте ще краще. А давайте згадаємо як малювала я:

– Діти, що ми малюємо сьогодні на занятті ?

- А чим ви будете малювати райдугу ?
- Як ви будете тримати пензлик ?
 - Діти, скільки кольорів має райдуга ?
 - Якої вона форми ?
 - Як розташовані кольори веселки ?

II Основна частина

А тепер любі мої ви самі намалюєте веселку так як вам показувала я. Будь ласка займайте свої місця за столами. Під час роботи дітей надаю їм допомогу шляхом індивідуального показу з поясненням на своєму аркуші, своїм пензлем.

Використовую такі прийоми керівництва: – огортання дитячої руки своєю рукою (в окремих випадках)

вказівка – покажи як ти будеш малювати першу дугу райдуги? запитання –де ти намалюєш фіолетову дужку зверху чи знизу? нагадування – невже ти забула як потрібно тримати пензлик у руці? оцінка – ти подивись як гарно у тебе виходить, молодець!

У випадках неможливості виправлення роботи для заохочення дітей робимо заміну аркуша.

Закінчення роботи

Діти, закінчуйте роботу і покладіть свої малюнки на край столу, хай підсохнуть. Я пройду і зберу їх, щоб повісити на мольберт.

III Заключна частина

Любі мої як бачите ми закінчили роботу. Усі добре працювали: у кого вийшло краще, в кого не дуже. Сподіваюся ви всі зрозуміли як потрібно малювати райдугу. Ось послухайте вірш:

Про райдугу

У лісу лагідній красі Скупаю ноги у росі Павутинням витру,
 На узлісся вийду, Стрічку в коси заплету,
 Стрічку ясну – не просту, –
 Райдугу барвисту.

З неї і намісто.

Всі тепер милуються, Кольорам дивуються

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВИХОВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В МЕЖАХ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ТЕМАТИЧНОГО ДНЯ АБО ТЕМАТИЧНОГО ТИЖНЯ)

«ВЕСЕЛЕ ЦАРСТВО – СУМНА ДЕРЖАВА» — це царство незвичайних перетворень. Більше ніде не можеш побачити таке. Мешканці цього царства можуть змінювати своє забарвлення залежно від настрою. То вони білі, то сірі, то сіро-буро-малинові. Наприклад хмарки.

Веселі Хмарки-малюки – жовті. Вони швидкі, як сонячні промінчики. Люблять грати і бігати наввипередки.

Їхні старші братики та сестрички – помаранчеві. Ці почувуються дуже дорослими. Вони веселі та привітні.

Зовсім інша річ – дорослі Хмарки. Вони бадьорі, енергійні та люблять червоний колір.

Хмарки-бабусі та хмарки-дідуся – зелені. М'які та спокійні, вони люблять спостерігати за тим, що відбувається навколо.

Є серед Хмар і білі. Це дуже мудрі Хмарки. Їх шанують, до них прислухаються.

Ти не віриш, що є царство-держава? Поспостерігай за небом - і ти побачиш Хмарок з царства Настрою.

Рис. 3.1 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

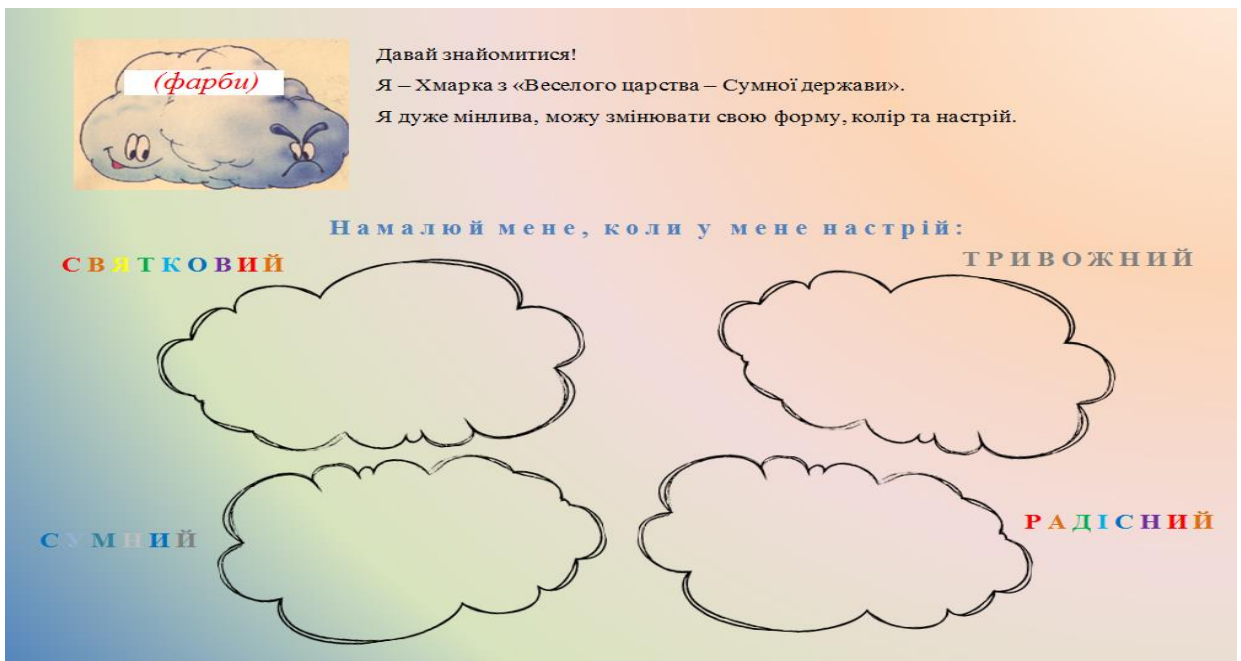

Рис. 3.2 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

Рис. 3.3 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

Від уважних очей Хмарок ніщо не може вислизнути. Зверху їм усе видно. Вони помічають найменші зміни у природі. Ось яке завдання тобі вони вигадали.

Серед зображених дерев знайди:

? дерево, що лежить на землі;
дерево, нахилене вітром;
зламане дерево.

Рис.3.4 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

(фарба)

Погода змінилася.
Небо затягли сірі хмари.
Налетів вітер.
Нахилив гілочки дерев.
Діти пішли з двору.
Залишилися гуляти тільки ворони та горобці.
Тривожно.
Передай цей настрій у малюнку.

Рис. 3.5 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

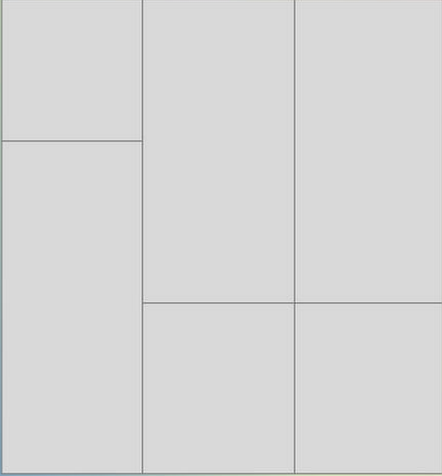
У тебе є кішка?

У моєму царстві-державі багато казкових котів: кіт Базиліо, Кисонька-мурисонька, Кіт у чоботях...

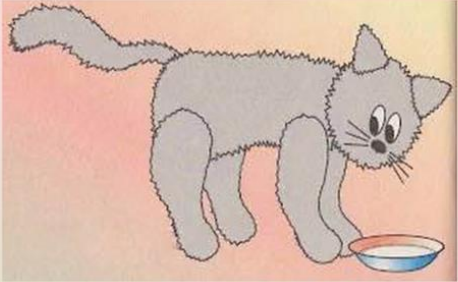
Подумай, які вони?

Придумай свою казку та зобрази кота: доброго чи злого, ласкавого чи хитрого...

(кольоровий папір)

1. Виріж квадрат.
2. Розріж на три смужки.
3. З 1-ї смужки зроби голову і тулуб,
з 2-ї смужки – передні лапи,
з 3-ї смужки – задні лапи, з обрізків – хвіст та вуха.

Папір не ріж, а рви, тоді кіт вийде пухнастим. Наклей роботу на наступній сторінці.

Рис.3.6 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

Перед сном Хмарки-мама завжди розповідають казки своїм Хмаркам-дітям. Вони знають їх безліч.

А ти любиш казки?

Я розповім тобі буваль-казку "Про птахів і садівник".

У моєму царстві-державі жили-були птахи. Вони були різними: Добрими та Злими. Птахи любили прилітати до саду до садівника. Яких тільки дерев, чагарників та квітів не було у ньому! Садівнику допомагали Добрі птахи. Вони захищали сад та знищували шкідливих комах. Злі птахи заважали працювати садівнику. Вони навіть крали ягоди, а співати зовсім не вміли. Тому садівник допомагав Добрим птахам та відганяв від свого саду Злих птахів. Він їх завжди впізнавав здалеку.

встав літери

У птахів
пір'я були жовті, блакитні, світло-зелені, рожеві квіти і відтінки.

встав літери

У птахів
пір'я були сірих-коричневих, чорних, червоних, фіолетових кольорів та відтінків.

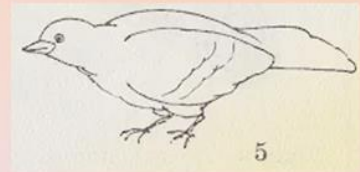
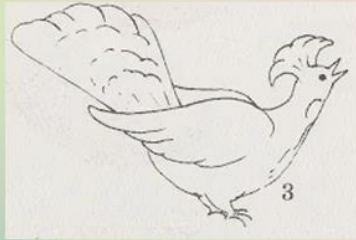
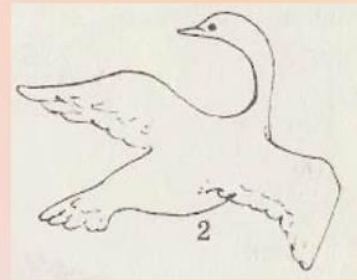

Рис.3.7 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

Розлютилися Злі птахи і звернулися до Чаклунки з проханням: змити всі фарби з птахів. Вона виконала їхнє прохання. Добрі та злі птахи стали однаковими за кольором: білими. Але садівник знову їх упізнав.

А ти впізнаєш? Розглянь птахів.

Які з них добрі, а які злі? Чому ти так думаєш?

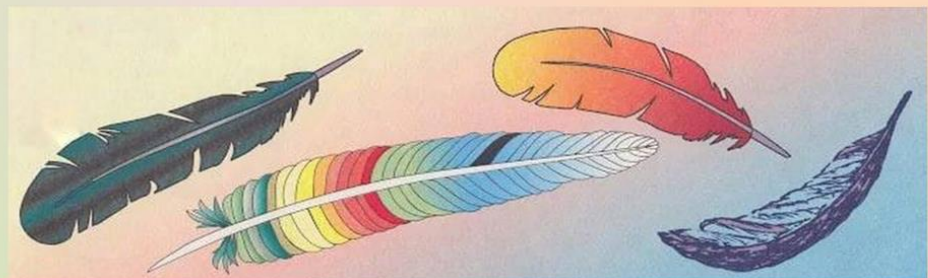

Рис.3.8 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

Богатир, сміливий та мужній, зміг розчарувати птахів. Вони знову стали кольоровими. Зовсім розлютилися Злі птахи. Вони накинулися на Добрих птахів. У цій боротьбі перемогли Добрі птахи, а Злі назавжди залишили державу. Пісні Добрих птахів і зараз чути в прекрасному саду, радує садівника.

? У ході битви кілька пір'їн птахів упало на землю.
Яким птахам вони належали раніше?

Впавши на землю, пір'я добрих птахів перетворилося на гарні квіти.

Вони розпускалися рано-вранці, радує всіх незвичайними відтінками жовтих, блакитних і рожевих пелюсток. Ранкова роса маленькими краплинами перлів блищала на них.

Інша доля була у пір'я Злих птахів. Вони просто згнили у густій траві, нікому не приніс радості.

Рис.3.9 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

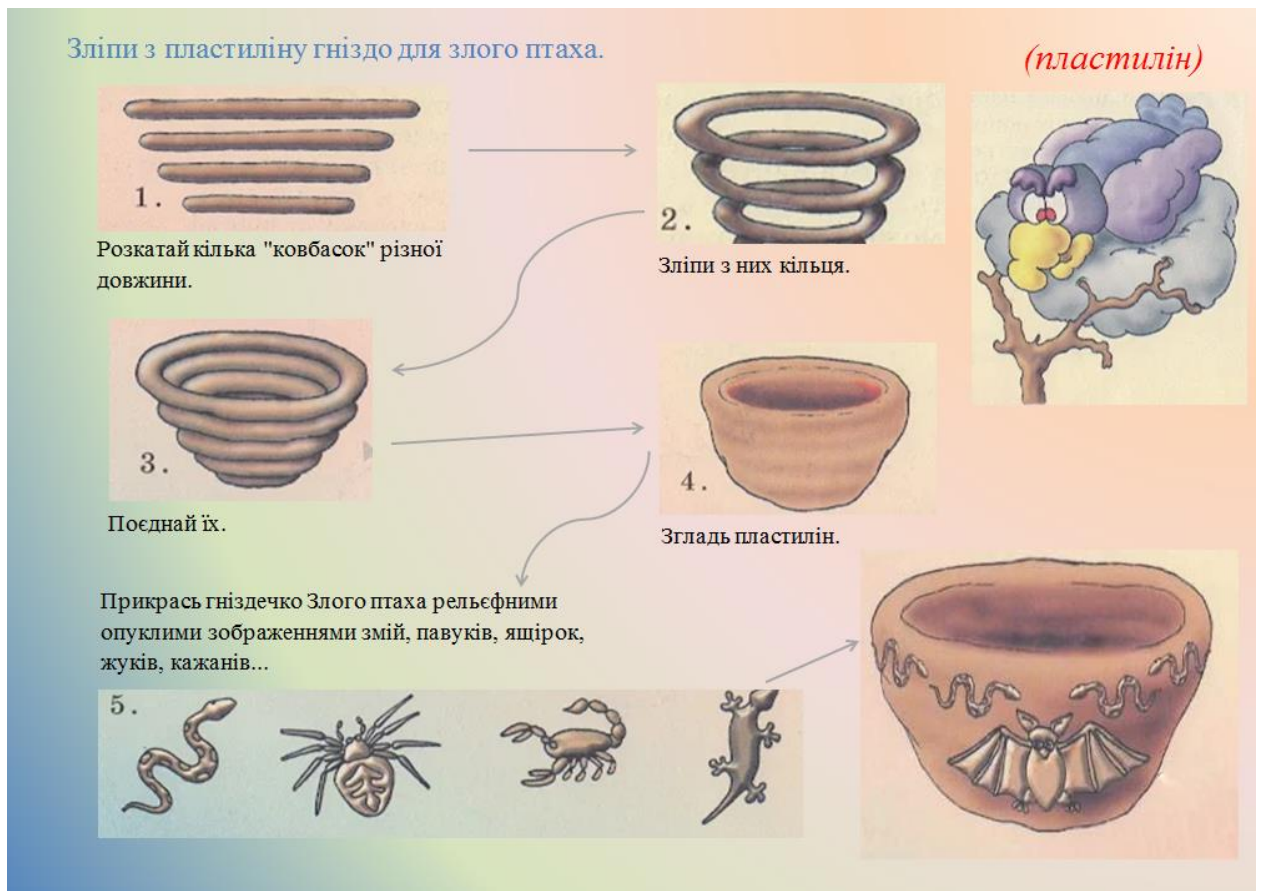

Рис.3.10 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

Рис.3.11 Творчі завдання ігрового проєкту «Веселе царство– сумна держава»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрейченко О. О. Кольоротерапія: збірник ігр та вправ. Всеосвіта.
URL: [https://vseosvita.ua > library](https://vseosvita.ua/library)
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Київ, 2021. 38 с. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення : 15.10.2021).
3. Бех І. Д. Виховання особистості : навч.-метод. посіб. : в 2 кн. Київ : Либідь, 2003. Кн. 1 : Особистісно-орієнтований підхід : теоретико-технологічні засади. 280 с.
4. Біляєва Л. М. Картотека дидактичних ігор з образотворчої діяльності спрямованих на розвиток пізнавальних і творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку. URL : <https://nsportal.ru/detskiy->

sad.risovanie/2017/02/05/kartoteka-didakticheskikh-igr-po-izobrazitelnoy-deyatelnosti (дата звернення : 22.10.2021).

5. Висоцька Л. В. Розвиток емоційної культури як умова успішної соціалізації дитини дошкільного віку. URL : [phttp://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/9.pdf](http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/9.pdf) (дата звернення : 15.10.2021).

6. Горошко Н. А. Зображувальна діяльність у дошкільних навчальних закладах (малювання, ліплення, аплікація) : посіб. для вихователів, методисті. Харків : Видавництво «Ранок», 2007. 224 с.

7. Єрмакова Н. О. Уроки різноколірного чарівництва. *Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти.* / ред. кол. : В.І.Очеретянко (гол.) та ін. Хмельницький, 2019. С. 230–239. URL : <https://cutt.ly/ojM65U5> (дата звернення : 31.10.2021).

8. Кареліна І. О. Розвиток емоційної сфери дітей в дошкільно освітній організації: вибрані наукові статті. Прага : Vědecko vydavatelské centrum «Sociosféra-CZ», 2017. 122 С. 50–54. URL : http://sociosfera.com/images/Books/Books_2017/razvitie_emocional_noj_sfery.pdf (дата звернення : 22.10.2021).

9. Кононко О. Найголовніше «погода» вдома, або як сформувати емоційну сприйнятливність і чутливість. *Вихователь-методист дошкільного закладу.* 2017. № 5. С. 32–40.

10. Кучеренко Ж. Емоційний інтелект дошкільників: шляхи розвитку. *Вихователь-методист дошкільного закладу.* 2016. № 7. С. 54–60.

11. Методичні рекомендації до Базового компонента дошкільної освіти. 2021 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/605/0be/86b/6050be86b4f68482865820.pdf> (дата звернення : 15.10.2021).

12. Про дошкільну освіту : Закон України від 01.01.2021 № 2628-III. URL : <https://zakon.help/law/2628-III> (дата звернення: 26.10.2021).

13. Про культуру : Закон України / Міністерство освіти і науки України. URL.: zakon1.rada.gov.ua/laws/schow/2778-17/ (дата звернення : 15.10.2021).

14. Українське дошкілля : програма розвитку дитини дошкільного віку / за заг. Ред.. О. В. Низковської. Тернопіль : «Мандрівець», 2017. 257 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/Bilan_Programa_Ukrdoshkillja_2017.pdf (дата звернення : 15.10.2021).

15. Формування емоційної сфери дитини засобами образотворчого мистецтва під редакцією Білгород-Дністровського відділу освіти НВК "ДНЗ-ЗОШ 1 ступення. URL : <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-emocijnoi-sferi-ditini-zasobami-obrazotvorcoi-dialnosti-106058.html> (дата звернення : 25.10.2021).